

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΕΙΣ Π.Ε.

www.paremvasis.gr, paremvasisdoe@gmail.com, 210 3242144

4-4-2019

Ανακοίνωση για την περιγραφική αξιολόγηση μαθητών/τριών

Με καταληκτική ημερομηνία την 19^η Απριλίου 2019, το υπ. Παιδείας συνεχίζει τις επιμορφώσεις (μέσω ΕΣΠΑ) για την περιγραφική αξιολόγηση μαθητών. Προηγήθηκε πιλοτική εφαρμογή, επιμορφώσεις συντονιστών και το ανάλογο έντυπο υλικό: ο οδηγός εκπ/κού, το θεωρητικό πλαίσιο, η μεθοδολογία, τα κριτήρια, καθώς και τα σενάρια ανάπτυξης διαδικασιών περιγραφικής αξιολόγησης. Στην ενδιάμεση έκθεση του ΟΟΣΑ, και στο τριετές σχέδιο της κυβέρνησης για την Εκπαίδευση, υπήρξαν σχεδιασμοί για την περιγραφική αξιολόγηση σε Δημοτικό-γυμνάσιο, με υποδείξεις των «θεσμών».

Ως ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ Π.Ε. έχουμε σταθερά υποστηρίξει τη θέση ότι η αξιολόγηση/βαθμολογία των μαθητών που εφαρμόζεται σήμερα αποτελεί ένα εργαλείο που λειτουργεί μέσα στο πλέγμα των ταξικών παραγόντων που προσδιορίζουν τη σχολική επίδοση. Αποτελεί εργαλείο της κατανεμητικής λειτουργίας του σχολείου, διαχωρισμού των μαθητών/τριών σε ικανούς και μη ικανούς, συνδιαμορφώνει τους όρους της σχολικής αποτυχίας και προσανατολίζει τη διδακτική πράξη σε διαρκείς μετρήσιμες δοκιμασίες που υπηρετούν την βαθμολογική κατάταξη των μαθητών σε βάρος της λειτουργίας της μάθησης. Επιπλέον, έχουμε διατυπώσει τη διαφωνία μας και με τις απόπειρες προώθησης της περιγραφικής αξιολόγησης ως διαδικασία επίσημης καταγραφής των επιδόσεων, της συμπεριφοράς και του χαρακτήρα κάθε μαθητή/τριας που θα συμπεριλαμβάνεται στον ατομικό του/της φάκελο για όλο το διάστημα της σχολικής του διαδρομής. Σήμερα βρισκόμαστε αντιμέτωποι ξανά με μια τέτοια διαδικασία.

Η περιγραφική αξιολόγηση, με βάση επίσημα κείμενα του ΙΕΠ, παρεμβαίνει σε βάθος στο σύνολο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, θεωρώντας την μέρος της καθημερινής λειτουργίας της τάξης, του ημερήσιου προγράμματος, και απαιτεί συλλογή, καταγραφή, ανάλυση και ερμηνεία, αξιοποίηση και κοινοποίηση δεδομένων, που προϋποθέτουν συγκέντρωση «ενδείξεων», «τεκμηρίων», «αποδεικτικών στοιχείων» σχετικών με τη μαθησιακή πορεία, την εξέλιξη και την ανάπτυξη των μαθητών/-τριών σε μια συνεχή βάση», προκειμένου όλα αυτά να είναι προσβάσιμα και κοινωνικώς λογοδοτούμενα στοιχεία του ατομικού φακέλου του μαθητή. Με πρόσχημα την συστηματοποίηση, τα κριτήρια αξιολόγησης συγκροτούν ένα γραφειοκρατικό σύνολο και αντικαθιστούν τη γνώση με δεξιότητες. Κατά μέσον όρο, κάθε δάσκαλος θα αξιολογεί περίπου 3,5 γενικά κριτήρια ανά μάθημα και κάθε καθηγητής σχεδόν 4 κριτήρια ανά μάθημα (λαμβάνοντας κατά μέσον όρο υπόψη 11,5 και 17 επιμέρους κριτήρια αντίστοιχα).

Παρά τις προσπάθειες να παρουσιαστεί η περιγραφική αξιολόγηση ως προοδευτικό μέτρο, και αυτή- όπως και η βαθμολογική- στηρίζεται στην μηχενιστική θεωρία μάθησης και στη τεχνοκρατική ταξινόμηση των διδακτικών στόχων, στη βάση της οποίας διαμορφώνονται τα αναλυτικά προγράμματα τα τελευταία 30 χρόνια στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Έτσι, η προσωπικότητα του μαθητή, η οποία είναι συνάρτηση συγκεκριμένων κοινωνικών σχέσεων, κατακερματίζεται σε επιμέρους δείκτες, στόχους και προκαθορισμένες επιθυμητές συμπεριφορές. Η περιγραφική αξιολόγηση επικυρώνει μια τεχνοκρατική προσέγγιση για την παιδαγωγική πρακτική, διευρύνοντας το εύρος του ιδεολογικού και πειθαρχικού ελέγχου των μαθητών. Οι μαθητές δεν θα κρίνονται μόνο στο πεδίο της γνωστικής τους επίδοσης, αλλά και στο πεδίο της προσωπικότητας και της συμπεριφοράς, διαμορφώνοντας πιο εκτεταμένα πεδία ελέγχου και ιεραρχικής ταξινόμησης (μέχρι σήμερα η αξιολογική αποτίμηση υπάρχει μετά τη δευτέρα δημοτικού, με την περιγραφική αξιολόγηση οι αξιολογικές πρακτικές ξεκινούν από το νηπιαγωγείο).

Το πρόβλημα δεν είναι με ποιο τρόπο θα γίνεται η αξιολόγηση (με ποιοτικά ή ποσοτικά χαρακτηριστικά), αλλά το γεγονός ότι σε κάθε περίπτωση «θάβεται» ο ταξικός χαρακτήρας του σχολείου, οι κοινωνικές αιτίες που δημιουργούν τις διακρίσεις και τις άνισες επιδόσεις ανάμεσα στους μαθητές. Το αποτέλεσμα και με τη νέα μορφή αξιολόγησης είναι, ότι οδηγεί σε ταξινομική ιεράρχηση των μαθητών, σε διαχωρισμούς και σε διακριτές μαθητικές «ταυτότητες» (αποτυχημένος – επιτυχημένος). Ως

εκπαιδευτικοί της πράξης, γνωρίζουμε ότι η αποτίμηση της μαθησιακής πορείας του μαθητή είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων που δεν μπορούν να χωρέσουν σε κανένα τυποποιημένο αξιολογικό σχήμα. Η δομή της εκπαίδευσης, το περιεχόμενο, οι στόχοι που υπηρετεί, τα αναλυτικά προγράμματα, τα βιβλία, η ταξική και εθνική προέλευση των μαθητών, αποτελούν παράγοντες που επηρεάζουν την πορεία και την εξέλιξη του μαθητή. Η οποιαδήποτε μορφή αξιολόγησης λειτουργεί μέσα στο πλέγμα των παραγόντων αυτών που προσδιορίζουν τη σχολική επίδοση, χωρίς ΟΜΩΣ να παρεμβαίνει ουσιαστικά στην επιρροή τους και απλά θα διαπιστώνει και θα περιγράφει αποτελέσματα. Πολύ περισσότερο αν αυτές υλοποιούνται μέσα από τυποποιημένες και ποσοτικοποιημένες φόρμες. **Η ανατροφοδότηση της παιδαγωγικής πρακτικής, ο καλύτερος σχεδιασμός του εκπαιδευτικού έργου η εξατομίκευση της διδασκαλίας, μπορούν να γίνουν και χωρίς γραπτή αποτύπωση και αξιολογικό χαρακτηρισμό.**

Η περιγραφική αξιολόγηση, όπως και η ποσοτική, αντιμετωπίζει ατομικά το ζήτημα της μάθησης και εξατομικεύει τη σχολική αποτυχία, αθρώνοντας τους κοινωνικούς καθορισμούς της σχολικής απόδοσης, ιδιαίτερα σε μια κοινωνία κατεστραμμένη κυριολεκτικά από την πολιτική των μνημονίων, της ανεργίας και της φτώχειας. Αναζητά στο άτομο, το οποίο το θεωρητικοποιεί ως ένα σύνολο επιμέρους τυποποιημένων και στεγανοποιημένων μεταξύ τους συμπεριφορών και δεξιοτήτων (π.χ προσοχή, επιμέλεια, συγκέντρωση, γλωσσικές δεξιότητες κτλ), την κύρια αιτία των εκπαιδευτικών προβλημάτων. Σε κάθε περίπτωση είναι ο μαθητής αυτός που πρέπει να αναδιαμορφωθεί και όχι το σχολείο και η καπιταλιστική πραγματικότητα.

Η περιγραφική αξιολόγηση, όπως και η ποσοτική, επιδιώκει να διαμορφώσει ενιαία κριτήρια αποτίμησης των μαθητών, επιβάλλει το συμβολικό μορφωτικό κεφάλαιο των κυρίαρχων τάξεων ως μοναδικό κριτήριο ταξινόμησης όλων των παιδιών και ακυρώνει την απλή παιδαγωγική αλήθεια που γνωρίζουμε, ότι δηλ. τα παιδιά έχουν διαφορετικούς, κοινωνικά προσδιορισμένους, ρυθμούς μάθησης.

Οι διαφορετικές εκθέσεις περιγραφικής αξιολόγησης δεν θα διαβαστούν με το ίδιο τρόπο από τις διαφορετικές κοινωνικές ομάδες των γονέων. **Για την εργατική τάξη θα είναι δηλωτικές της αδυναμίας του παιδιού να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του σύγχρονου σχολείου. Θα λειτουργούν ως «αυτοεκπληρούμενες προφητείες» του σχολικού αποκλεισμού.** Η ανατροφοδότηση της παιδαγωγικής πρακτικής μπορεί να γίνει χωρίς γραπτή αποτύπωση και αξιολογικό χαρακτηρισμό.

Λέμε ένα ξεκάθαρο ΟΧΙ σε κάθε μορφή αξιολόγησης των μαθητών, ποσοτική ή περιγραφική διότι δεν τρέφουμε καμιά αυταπάτη για την παιδαγωγική λειτουργία της στο σημερινό σχολείο. Η αξιολόγηση ποσοτική ή περιγραφική επιτείνει τον ανταγωνισμό, την εξατομίκευση και την ιεραρχική ταξινόμηση των μαθητών. Αν το υπουργείο αναζητά συναίνεση από τον κλάδο για την προώθηση της νεοφιλελεύθερης πολιτικής του ΟΟΣΑ, μεταλλάσσοντας θεωρητικά προοδευτικά συνθήματα σε καρότα για την επιβολή της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης του σχολείου του απαντάμε ότι χτυπάει σε λάθος πόρτα. Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι τα αποτελέσματα κάθε μορφής αξιολόγησης των μαθητών, είτε περιγραφική είτε αριθμητική, η οποία μέσω του ατομικού φακέλου κάθε μαθητή/τριας οργανώνεται μέσα από τεχνοκρατικούς δείκτες, οι οποίοι δεσμεύουν τα σχολεία γύρω από τους στόχους της κυρίαρχης πολιτικής, μπορούν να αποτελέσουν μια τεράστια λεπτομερή βάση δεδομένων για την κατηγοριοποίηση των σχολικών μονάδων και την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών.

Ήδη στο σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, στο νηπιαγωγείο και στις δύο πρώτες τάξεις του δημοτικού οι μαθητές μας δεν αξιολογούνται. Παρ' όλα αυτά οι γονείς έχουν μια πλήρη εικόνα της μαθησιακής πορείας του παιδιού τους, οι σύλλογοι διδασκόντων επισημαίνουν πιθανές αδυναμίες συγκεκριμένων παιδιών και προγραμματίζουν σε συνεργασία με τους γονείς τις ανάλογες παιδαγωγικές παρεμβάσεις. Αυτή η πρακτική μπορεί να γενικευτεί και να συστηματοποιηθεί. **Η επικέντρωση στην ουσία της σχέσης του παιδιού με τη μόρφωση και το σχολείο και η διερεύνηση της πολλαπλότητας των καθορισμών αυτής της σχέσης και όχι η απόδοση ενός στερεοτυπικού χαρακτηρισμού, αποτιμάται ως κάτι θετικό.**

Για εμάς είναι κομβικό ζήτημα **οι γονείς, ειδικά οι γονείς της εργατικής τάξης και των ευρύτερων λαϊκών στρωμάτων, να μπορούν να παρακολουθούν σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς τη μαθησιακή πορεία των παιδιών τους.** Για να γίνει αυτό, αναγκαίες προϋποθέσεις είναι η λειτουργία του συλλόγου διδασκόντων με μόνιμο προσωπικό, άρα με σταθερή και μόνιμη εργασία, μέσω μαζικών μόνιμων διορισμών, **ο εκδημοκρατισμός του σχολείου με την αναβάθμιση της παιδαγωγικής ελευθερίας**

του συλλόγου διδασκόντων και **ο ενιαίος χαρακτήρας του σχολείου**. Μόνο ένα σχολείο χωρίς ελαστική απασχόληση, ενιαίο δωδεκάχρονο με δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή, με ενιαίους συλλόγους διδασκόντων, ένα σχολείο πολιτιστικό και μορφωτικό κέντρο της λαϊκής γειτονιάς, με τους αναγκαίους υποστηρικτικούς θεσμούς για τη λειτουργία του, μπορεί να διασφαλίσει τον αναγκαίο συλλογικό προγραμματισμό της παιδαγωγικής πράξης, με τις όποιες προσαρμογές στις εξατομικευμένες ανάγκες των μαθητών μας και των οικογενειών τους. Μόνο έτσι οι γονείς θα παρακολουθούν την μαθησιακή πορεία του παιδιού τους και να αναζητούν δημόσια στήριξη για τη μόρφωσή του, χωρίς να καταφεύγουν στην παραπαιδεία και σε ποικίλες ιδιωτικές υπηρεσίες (ψυχολόγοι, ιδιωτικά διαγνωστικά κέντρα κ.τ.λ.) που ανθούν λόγω της ιδιωτικοποίησης του δικαιώματος στη μόρφωση.

Ως Παρεμβάσεις Κινήσεις Συσπειρώσεις δεν μας κάνει εντύπωση η συναίνεση του γραφειοκρατικού συνδικαλισμού στο ζήτημα της περιγραφικής αξιολόγησης. ΔΑΚΕ-ΔΗΣΥ-ΑΕΕΚΕ-ΕΡΑ ξεκάθαρα τοποθετούνται υπέρ της, όπως αποδέχονται και μια “δημοκρατική αυτοαξιολόγηση” των σχολείων, διευκολύνοντας με αυτό τον τρόπο τον κυβερνητικό σχεδιασμό για την εμπέδωση του σχολείου της αγοράς. **Η τοποθέτηση του ΠΑΜΕ** ότι η αξιολόγηση των μαθητών ούτε ωφελεί, αλλά ούτε βλάπτει από μόνη της είναι στενά συνδικαλιστική- ρεφορμιστική με κέντρο τις στοχεύσεις που κρύβονται από πίσω της και όχι πολιτική, προοπτική, ανατρεπτική.

Καλούμε τους εκπαιδευτικούς να συνεχίσουν, όπως κάνουν μέχρι τώρα, να εναντιώνονται σε όλους τους κυβερνητικούς σχεδιασμούς, που με το μανδύα μια δήθεν «προοδευτικότητας» εκσυγχρονίζουν και τελειοποιούν ένα σύστημα που κινείται εντός των κεντρικών επιδιώξεων κυβέρνησης ΕΕ και ΟΟΣΑ, αναφορικά με το δημόσιο σχολείο.